

JAARPLAN

2022

Rekenkamer Vijfheerenlanden

Karin van den Berg

Voorzitter

Leden:

Collin Hoogeveen

Rob Paulussen

Jolanda Versteegh

Lies van Aelst

Voorwoord

In juli 2020 zijn we gestart als de Rekenkamer Vijfheerenlanden. Graag bieden wij u ons Jaarplan 2022 aan. In dit jaarplan beschrijven we onze voorgenomen activiteiten en onderzoeken voor het jaar 2022. Het jaarplan en de gekozen onderzoeken komen tot stand door raadsvergaderingen te volgen, gesprekken met raadsleden en de auditcommissie te voeren en door van actuele thema's op de hoogte te blijven via het volgen van nieuwsberichten. De onderzoeken passen binnen de selectiecriteria zoals vastgesteld in ons onderzoeksprotocol. De rekenkamer is bevoegd binnen het bij de begroting beschikbaar gestelde budget uitgaven te doen ten behoeve van de uitvoering van haar taken. Elk jaar rond de jaarwisseling stellen we het jaarplan en het onderzoeksprogramma vast.

De rekenkamer wil ook de nieuwe gemeenteraad de mogelijkheid bieden om onderzoeksonderwerpen aan te dragen. Daarover gaat de rekenkamer in 2022 met de nieuwe raad in gesprek.

We wensen u veel leesplezier!

Karin van den Berg

Voorzitter

Inhoud

1.	Inleiding	3
2.	De rekenkamer als professioneel onderzoeksinstrument	3
3.	Samenstelling rekenkamer	3
4.	Middelen van de rekenkamer	4
5.	Onderzoeksprogramma 2022	5
6.	Overige activiteiten en communicatie	6
	Bijlage 1: Groslijst onderzoeksonderwerpen	8

1. Inleiding

De rekenkamer van de gemeente Vijfheerenlanden bestaat uit 5 externe leden waaronder de voorzitter. De rekenkamer vindt zijn juridische grondslag in de Gemeentewet, waarin is opgenomen dat gemeenten een rekenkamer of rekenkamerfunctie moeten instellen. De rekenkamer(functie) onderzoekt de doelmatigheid, de doeltreffendheid en de rechtmatigheid van het door het gemeentebestuur gevoerde bestuur. In dit kader heeft de gemeenteraad een verordening vastgesteld en een rekenkamer ingesteld.¹.

2. De rekenkamer als professioneel onderzoeksinstrument

Met onderzoeken naar het door het gemeentebestuur gevoerde beleid en bestuur ondersteunt de rekenkamer raadsleden in hun kaderstellende en controlerende rol. Onze rekenkamer is onafhankelijk en beoogt op professionele wijze de raad te ondersteunen met onderzoek. Dit komt tot uitdrukking ten eerste in het feit dat de rekenkamer volledig bestaat uit externe leden. In de tweede plaats is dat terug te zien in onze gedegen wijze van onderzoek doen en het feit dat we ons inzetten om adequate presentaties van conclusies en gerichte aanbevelingen voor de gemeenteraad te verzorgen. We hebben hiervoor een onderzoeksprotocol vastgesteld (zie bijgevoegd document 'Onderzoeksprotocol De Rekenkamer Vijfheerenlanden'). De onafhankelijke en professionele werkwijze uit zich ook in een houding die blijkt geeft van politieke en bestuurlijke sensitiviteit en een goede communicatie met de raad. Het jaarplan weerspiegelt onze drijfveer om planmatig en binnen de budgettaire kaders onze taken te vervullen.

Onze rekenkamer maakt voorafgaand aan elk onderzoek een afweging in hoeverre onderzoeksactiviteiten door de eigen leden uitgevoerd kunnen worden. Tevens wordt nagegaan in welke vorm en omvang, en voor welke onderzoeken gebruik wordt gemaakt van externe onderzoeksbureaus. Voorafgaand aan de externe inhuur van een onderzoeksbureau stellen wij als rekenkamer een startnotitie op waarin de probleemstelling, het doel, de beoogde methoden en randvoorwaarden zijn geformuleerd.

3. Samenstelling rekenkamer

De rekenkamer is samengesteld uit de volgende leden:

Externe leden :	K. van den Berg (voorzitter)
	C. Hoogeveen
	R. Paulussen
	J. Versteegh
	R. van Aelst (vanaf februari 2022)

¹ Naast het jaarplan wordt ook jaarlijks een jaarverslag opgesteld. Hierin verantwoordt de rekenkamer de baten en lasten van het vorig begrotingsjaar aan de raad, als bedoeld in artikel 185, derde lid gemeentewet.

Begin 2022 is het nieuwe lid Lies van Aelst gestart. Ze vervult de vacature die is ontstaan door het vertrek van het lid Nihal Guduk.

4. Middelen van de rekenkamer

Als rekenkamer dragen we zorg voor planning, uitvoering en de begeleiding van onderzoeken. De onderzoeken (eigen onderzoekinzet en externe inhuur) worden bekostigd vanuit het jaarlijks budget van de rekenkamer. Voor 2022 heeft de rekenkamer de beschikking over een budget van in totaal circa € 58.000. Het budget wordt ingezet voor onderzoek, de vergoedingen voor de leden, communicatie en het lidmaatschap van de NVRR. In het schema hieronder is het budget voor 2022 op een rij gezet. Er is te zien dat er in 2022 ruimte is voor onderzoek tot een totaalbedrag van circa € 35.000. Dit is overigens exclusief het aanvullende budget (€ 25.000) dat is toegezegd voor het Niemans onderzoek.

Tijdens de evaluatie van de rekenkamer (t gepland voor 2022) verwachten we dat de hoogte van het budget een van de onderwerpen zal zijn. Het huidige budget is gebaseerd op € 1,00 per inwoner hetgeen afwijkt van het advies van de vereniging voor raadsleden (€ 1,30 per inwoner als minimum, zie link). Andere punten voor de evaluatie zijn de jaarlijkse indexatie van het budget en de aanpassing door groei van het aantal inwoners. (zie ook:

<https://www.raadsleden.nl/actueel/nieuws/gemiddeld-eu130-per-inwoner-voor-de-rekenkamer>).

In het schema hieronder zijn alle bedragen in de begroting voor 2022 op een rij gezet.

begroting rekenkamer 2022				
				bedrag
budget 2022*				57.969
lidmaatschap NVVR en overig				700
vaste vergoeding rekenkamer**				21.379
reiskostenvergoeding				400
totaal vaste kosten RK	39%			22.479
totaal voor onderzoek	61%			35.490
*=dit budget is exclusief de extra middelen voor het Niemans onderzoek				
**=voor indexering van de vaste vergoeding is aangesloten bij indexering vergoeding raadsleden in 2022 van 3,2 %				

5. Onderzoeksprogramma 2022

November 2021 is een onderzoek naar het dossier Niemans Beton gestart. De rekenkamer voert dit onderzoek uit op verzoek van de gemeenteraad, waar een breed draagvlak werd vastgesteld. In de aanloop naar dit onderzoek heeft de rekenkamer een eerste analyse uitgevoerd en tevens diverse gesprekken met raadsleden gevoerd. Vanwege de start van het onderzoek Niemans Beton is het onderzoek 'Wonen in Vijfheerenlanden' vooruitgeschoven. Dit zal het volgende onderzoek van de rekenkamer zijn.

Gezien de verkiezingen in maart 2022 is er ruimte gemaakt om in overleg met de nieuwe gemeenteraad onderzoeksthema's te bespreken om zo een onderzoek voor het najaar 2022 te bepalen na input van de nieuwe raad. We zetten het onderzoeksprogramma hieronder op een rij.

1. Dossier Niemans beton

Planning afronding mei 2022

Na een jarenlange juridische strijd heeft de gemeente Vijfheerenlanden op last van de rechter een schadevergoeding moeten betalen van 92 miljoen euro in de zaak 'Niemans Beton'. Dit was de einduitslag van een juridisch geschil over toegezegde, maar niet geleverde grond waarop Niemans Beton nieuwbouw had willen plegen ergens eind vorige eeuw, hetgeen dus nooit is gelukt. De gemeenteraad van Vijfheerenlanden heeft de rekenkamer middels een raadsvoorstel (zie raadsvoorstel van 10 juni 2021 met zaaknummer 293180) verzocht om onafhankelijk onderzoek te doen naar de zaak Niemans. In de aanloop naar dit raadsvoorstel is tussen de rekenkamer en een afvaardiging van de raad afgestemd over de wenselijkheid en voorwaarden voor een uit te voeren onderzoek. Doel van het onderzoek is om lessen te kunnen trekken uit het verloop van het dossier in de periode 2014 (start fusiegesprekken) tot en met 2020 voor wat betreft de rol van de gemeenteraad. Het onderzoek is gericht op (1) de wijze waarop de raad is geïnformeerd en wat de raad met deze informatie heeft gedaan; en (2) op het geven van duidelijkheid over deze rol.

2. Wonen in Vijfheerenlanden

Planning afronding september 2022

De onderzoeksvraag voor dit onderzoek bestaat uit drie onderdelen:

1. Wat is het gemeentelijk *beleidsinstrumentarium* op het vlak van woonbeleid?
2. Hoe verhoudt het huidige *beleid* in Vijfheerenlanden zich tot dit beleidsinstrumentarium?
3. Welk *advies* komt er voort uit de vergelijking tussen instrumentarium en huidig beleid?

Er zijn enkele specifieke thema's waar we in het onderzoek naar kijken. Dit zijn de volgende:

- Landelijke beleidsontwikkelingen: randvoorwaarden, eisen en mogelijkheden;
- Vijfheerenlanden in relatie tot provincie en de regio;
- Specifieke doelgroepen in het beleid;
- De rol van woningcorporaties;
- De relatie tussen de gemeente en de markt (i.c. bouwbedrijven).

3. Mogelijk onderzoek start najaar 2022:

Met de nieuwe gemeenteraad bespreken we de groslijst met onderzoeksonderwerpen en ook mogelijk nieuw te onderzoeken onderwerpen op het VHL-plein.

6. Overige activiteiten en communicatie

Kennis en informatie

Voor het uitwisselen van ideeën en ervaringen rond onderzoek (uitvoering, proces, impact, et cetera) neemt de rekenkamer deel aan bestaande rekenkamernetwerken. Hieronder valt participatie in:

- NVRN (Nederlandse Vereniging van Rekenkamers en Rekenkamercommissies): jaarcongres, bijeenkomst landelijke kenniskring, et cetera;
- Kringbijeenkomsten NVRN;
- Symposia/Bijeenkomsten van andere Rekenkamers.

Informatie en communicatie met de gemeenteraad

De rekenkamer zal de gemeenteraad volgen met nadruk op ontwikkelingen die voor het doeltreffend, doelmatig en rechtmatig handelen van de gemeente relevant kunnen zijn. Verder willen we de communicatie met de raad actief voeren en zullen hier steeds op gepaste momenten een nadere invulling aan geven.

Inwerkprogramma nieuwe gemeenteraden

De rekenkamer wil graag kennismaken met de nieuwe gemeenteraad. In deze ontmoeting met de (nieuwe) raadsleden wil de rekenkamer graag stilstaan bij hoe en wat de rekenkamer is en doet, hoe we willen samenwerken en wat we van elkaar kunnen verwachten. Dat is ook het moment om de wensen van de nieuwe raadsleden voor onderwerpen van rekenkameronderzoek op te halen.

Planning mei 2022

Doorwerking van de Wet versterking decentrale rekenkamers

Het wetsvoorstel Wet versterking decentrale rekenkamers strekt ertoe de regeling van de huidige rekenkamerfunctie in de Gemeentewet en de Provinciewet te laten vervallen. In het voorstel worden gemeenten en provincies verplicht een rekenkamer in te stellen. Daarnaast worden enkele onderzoeksbevoegdheden van de rekenkamers uitgebreid. Het wetsvoorstel zal in de loop van 2022 in de Tweede Kamer zal worden behandeld. Op het moment dat de wet vervolgens ingevoerd wordt zullen we de consequenties voor onze gemeente in beeld brengen en met de gemeenteraad delen.

Planning medio 2022

Opvolging rekenkameronderzoeken

Om bij te dragen aan een “lerende organisatie” vindt de rekenkamer het van belang om enige tijd na de afronding van een onderzoek met de organisatie te kijken of de aanbevelingen opvolging hebben gekregen. In 2022 zullen we bepalen op welke wijze we dit willen gaan vormgeven.

Bijlage 1: Groslijst onderzoeksonderwerpen

Gezien de landelijke ontwikkelingen die de gemeente raken:

- De implementatie van de omgevingswet (en de rol van de gemeenteraad hierin)
- Energietransitie (hoe ver is de gemeente hiermee en wat is de rol van de gemeenteraad)
- Duurzaamheid (bv I. rol en invloed van de gemeenteraad of II. stand van zaken duurzaamheidprestaties).
- Sociaal Domein, Zorgfraude bij Jeugdwet en WMO.
- Intergemeentelijke samenwerking (en invloed hierop van raad)
- Duurzaamheid gemeentelijk vastgoed
Hoe duurzaam is het gemeentelijk vastgoed en hoe kan de duurzaamheid verder verbeterd worden.
- Regie op gemeenschappelijke regelingen
Hoe houdt de gemeente regie op hun gemeenschappelijke regelingen en wat kan daarin verbeterd worden. Ook met oog op de nieuwe wetgeving en de ambitie van de raad om zijn grip op verbonden partijen te vergroten (Overdrachtsdocument Van Gemeenteraad naar Gemeenteraad, p. 11).

Gezien de actuele ontwikkelingen binnen Vijfheerenlanden:

- Begroting op orde.
- Beleidsnota reserves en voorzieningen 2020-2024
- Corona maatregelen
- Verkeersveiligheid rondom scholen
- Informatie veiligheid

Gezien de herindeling van de gemeente Vijfheerenlanden:

- Klachtafhandeling van burgers, artikel BB . Veel vergelijkbare klachten komen elk jaar terug. Zie onderzoek Rekenkamer Utrecht en Rekenkamer IJsselstein.
- De effecten van de herindeling van de gemeente;
- In hoeverre is het beleid en regelgeving van de voormalige gemeenten geharmoniseerd. Denk bijvoorbeeld aan gemeentelijke belastingen, evenementen vergunningen, parkeren etc.
- Externe inhuur (in verhouding tot de grootte van de gemeente);
- P&C cyclus
- Kwaliteit van raadsvoorstellen